

Тагаева Д.А., Талипов А.Т., Нурматова Н.Д.

**КОМПЕТЕНТТҮҮЛҮК МАМИЛЕГЕ НЕГИЗДЕП ОКУТУУ
ШАРТТАРЫНДА ЖАҢЫ ПЛАТФОРМАЛАРДАН ПАЙДАЛАНЫП
САБАКТАРДЫ УЮШТУРУУ**

Тагаева Д.А., Талипов А.Т., Нурматова Н.Д.

**ОРГАНИЗАЦИЯ УРОКОВ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ НОВЫХ ПЛАТФОРМ
В УСЛОВИЯХ КОМПЕТЕНТНОСТНОГО ПОДХОДА**

D. Tagaeva, A. Talipov, N. Nurmatova

**ORGANIZATION OF CLASSES WITH THE USE OF NEW PLATFORMS
IN CONDITIONS OF A COMPETENT APPROACH**

УДК: 371.3:513

Макалада мамлекеттик билим берүү жана предметтик стандарттардын талаптарында белгиленгендей окуучулардын билим сапатын көтөрүү, окутуунун шарттарын жакшыртуу, билим берүүдөгү жаңылануу жана окутуунун жаңы технологияларынан, заманбап платформалардан пайдалануу маселелери каралды. Google форма, google classroom жана padlet платформаларын пайдаланып уюштурулган сабактын фрагменти келтирилди. Компетенттүүлүккө негиздеп окутуу шарттары – инсанга багытталган окутуу менен айкалышкандыктан, заманбап билим берүүнүн башкы милдети катары жалпы билим берүүчү мекемелерде, жогорку окуу жайларында сабактарды уюштурууда жаңы ыкмалар колдонулуп келет. Билим берүү системасы күндөн-күнгө жаңыланууда. Бул жаңылануунун артында мугалимдердин бир топ иш-аракеттери тургандыгын баса белгилейбиз. Макалада бир сабактын мисалында аталган платформаларды пайдалануунун усулу келтирилди. Ар бир платформа сабактын этаптарындагы өз орду менен пайдаланылып, билим алуучулар жана окутуучулардын сабакка кайдыгер эместиги чагылдырылды.

Негизги сөздөр: компетенттүүлүк, платформа, окутуу, жаңы технологиялар, сапат, окутуу шарттары, сабактарды уюштуруу, билим берүү, платформаны пайдалануу.

В статье рассматриваются вопросы повышения качества образования студентов, улучшения условий обучения, модернизации образования и использования новых технологий обучения, современных платформ, как того требуют государственные образовательные и предметные стандарты. Приведен фрагмент урока, организованного с использованием новых платформ так, как Google форма, google classroom и padlet. Поскольку условия компетентностного подхода сочетаются с личностно-ориентированным обучением, в организации уроков в общеобразовательных учреждениях и вузах используются новые методы как основная задача современного образования. Система образования модернизируется день за днём. За этим обновлением стоит огромные деятельности учителей. В статье приводятся примеры использования этих платформ. На уроке каждая платформа использовалась на своем этапе, отражая неравнодушие учеников и учителей к уроку.

Ключевые слова: компетентность, платформа, обучение, новейшие технологии, качество, условия обучения, организация занятий, образование, использование платформ.

The article deals with the issues of improving the quality of education of students, improving the conditions of education, modernizing education and using new learning technologies, modern

platforms that public educational institutions need. Fragment of a lesson organized using new frameworks such as Google Form, google class and padlet. Since the conditions of competence-based learning are combined with student-centered learning, new methods are used in the organization of lessons in general educational institutions and universities as the main task of modern education. The education system is being modernized day by day. There are huge teacher activities behind this update. The article provides examples of the use of these platforms. In the lesson, each platform was used at its stage, reflecting the indifference of students and teachers to the lesson.

Keywords: competence, platform, training, latest technologies, quality, learning conditions, organization of classes, education, use of the platform.

Мамлекеттик билим берүү стандарттарынын жогорку кесиптик билим берүүдөгү, орто кесиптик билим берүү жана жалпы билим берүүдөгү окутуу процессиндеги колдонуудан келип чыккан натыйжалары студенттерден, окуучулардан жана окутуучулардан көптөгөн жаңылануу, изденүү жана чыгармачылык мамилени талап кылууда. Окутуунун жаңы технологияларынан пайдаланып сабактарды уюштуруу, инновациялык стратегиялардын учурдагы сабактардагы ордун белгилөө – ар бир билим алуучунун алдыга карай умтулуусуна өбөлгө жаратат. Мамлекеттик билим берүү стандарттарында белгиленгендей, «Билим берүү процессинде негизги компетенттүүлүккө окуучулар төмөнкү шарттарда ээ болушат:

- окуу процесси окуучунун өз ишинин уюштурулушу жана натыйжасы үчүн өз алдынчалуулугун жана жоопкерчилигин өнүктүрүүгө багытталган;

- окуучулар жалпы билим берүүнү уюштурууда жана сабактан тышкары жана класстан тышкары иштерде долбоордук, изилдөө, социалдык иштерди жүргүзүүдө окутуу процессинде билим берүү ишинин ар кандай түрлөрүн жүргүзүүгө кошулган;

- окуучулардын максаттарды алдыга коюп жана ага жетишүү тажрыйбасына ээ болушу үчүн жагдайлар түзүлгөн;

- баа берүүнүн негизинде окуучунун жекече билим берүү траекториясын туруктуу түзөтүп туруу мүмкүнчүлүгү камсыз кылынган;

- мектептердин педагогдору билим берүү жана тарбиялоо ишинде компетенттүү мамилени көрсөткөн» [1, 7-6]. Демек, мындай шартты аткаруу максатында жогорку окуу жайында билим алып жаткан болочок мугалим адистер жана учурда жалпы билим берүүчү мектептерде иштеп жаткан мугалимдер жаңы технологияларга, инновациялык процесстерди пайдаланып сабактарды уюштурууга кызыкдар болуусу абзел.

Инновациялык технологиялар, учурда заманбап деп аталган жаңы технологиялардан пайдаланып сабактарды уюштуруу студенттердин, окуучулардын предметке кызыгууну арттыруусу мезгил талабындагы көрүнүш болор эле. Ушундай максатта уюштурулган, б.а окутуунун жаңы технологияларынан пайдаланып өкөрүлгөн сабактын мисалын карап көрөлү.

Башталгыч билим берүүдө «Математикалык маселелердин практикуму» дисциплинасы боюнча уюштурулган сабакта алгачкы этапта тайпанын студенттеринин катышуусун текшерүү максатында «Google форма» түрүндө студенттердин катышуусу алынды. Ар бир студент форманы толтуруу менен сабактагы катышуу алынат.

Кийинки кадамда окутуучу сабактын максаты, окутуудан күтүлүүчү натыйжалары, калыптануучу

компетенциялар менен тааныштырат. Тайпаны үч чакан топторго интерактивдүү ыкма менен студенттерди үчкө чейин саноо менен бөлүнөт. Ар бир чакан топто бирден студент лидер болуп шайланат. Окутуучу сабактын алдында чакан топ башчыларына, жалпы студенттерге сабактагы студенттердин активдүүлүгү боюнча, сабактын этаптарындагы тапшырмаларды аткаруусу боюнча студенттердин жөндөмдөрүн, сабакка даярдыгын баалоо максатында алар менен биргеликте баалоонун критерийлерин иштеп чыгышат [4]. Командадагы лидер жана студенттер иштелип чыккан критерийдин негизинде баалашат.

Сабактагы кийинки кадам сабактын этабы боюнча өтүлгөн теманы кайталоо. Бул максатта студенттерге «Padlet» сервисинде даярдалган үч топ үчүн суроолор сунушталат. Бул тапшырманы аткаруу үчүн студенттерге сервисин ссылжасы окутуучу тарабынан тайпанын ватсаб группасына жөнөтүлөт (<https://padlet.com/dtagaeva69/mud3h1pbc7hby046>).

Студенттер ссылка боюнча аты-жөнүн, тайпасын, дисциплинаны жазып кайра жөнөтүшөт. Окутуучунун гугл дискине тайпанын катышуусу таблица түрүндө келип түшөт (1-таблица).

1-таблица

	A	B	C	D	E	F	G
1	Отметка времени	Аты-жону	Тайпасы	Дисциплинанын аты			
2	29.03.2022 0:05:24	Тагаева Дамира	НО(6)-1-20	ПРЗ			
3	29.03.2022 9:51:17	Карашова Айчолпон	НО(6)-1-20	Математикалык маселелерди чыгаруунун практикуму			
4	29.03.2022 9:51:31	Шамшиева Гузалой	НО(6)-1-20	Математикалык маселелерди чыгаруунун практикуму			
5	29.03.2022 9:52:27	Азизбек кызы Норузгул	НО(6)-1-20	Математикалык маселелерди чыгаруунун практикасы			
6	29.03.2022 9:53:06	Надырбек кызы Гулайд	НО(6)-1-20	Башталгыч класстарда математикалык маселелерди чыгаруунун практикуму			
7	29.03.2022 9:53:19	Инамова Сарвинос	Но 1-20	ПРЗ			
8	29.03.2022 9:53:32	Халилова	Сайёра	ПРЗ			
9	29.03.2022 9:53:42	Абдикарим кызы Тахми	Но 1-20	Прз			
10	29.03.2022 9:54:28	Холдарова Дилрабо	НО (6)-1-20 гр	ПРЗ			
11	29.03.2022 9:54:38	Зипар кызы Жамила	Но-1-20	Прз			
12	29.03.2022 9:54:40	Кубатбек кызы Арзуу	Но-1-20	Математикалык маселелерди чыгаруунун практикуму			
13	29.03.2022 9:54:49	Маматалиева Сарвинос	НО(6)-1-20	ПРЗ			
14	29.03.2022 9:54:52	Хамидова Нигора	Но-1-20	Прз			
15	29.03.2022 9:54:56	Маматова Гулшанай	НО-(6)-1-20	ПРЗ			
16	29.03.2022 9:55:03	Юлдашева Гулбахор	НО (6)-1-20	ПРЗ			
17	29.03.2022 9:55:03	Урматбек кызы Аида	НО(6)1-20	Текстүү маселелерди чыгаруу			
18	29.03.2022 9:55:15	Жаанбаева Сайкал	Но-1-20	Текстүү маселелерди чыгаруу			
19	29.03.2022 9:55:27	Жээнбек кызы Наргиза	Но 1-20	Текстүү маселени чыгаруу			
20	29.03.2022 9:55:32	Абдимиталипова Бегим	НО (6)-1-20	ПРЗ			

Бул ыкма менен окутуучу ар бир студентти журнал боюнча жоктоп отурбастан, аз болсо да убакыт үнөмдөлөт. Сабакта окутуучу студенттерди жоктоп алгандан кийин өтүлүүчү тема, анын максаты, сабактан күтүлүүчү натыйжа жана калыптануучу компетенциялар боюнча маалымат берип, тайпаны үч топко бөлөт. Ар бир топко лидер дайындоону сунуштайт. Сабактын жүрүшүндө кызыктуу болуусу жана топтордун аталыштары менен атоо ыңгайлуу болсун үчүн топторго тайпалар өздөрүнө жаккан аталыштарды коюп алууга да болот.

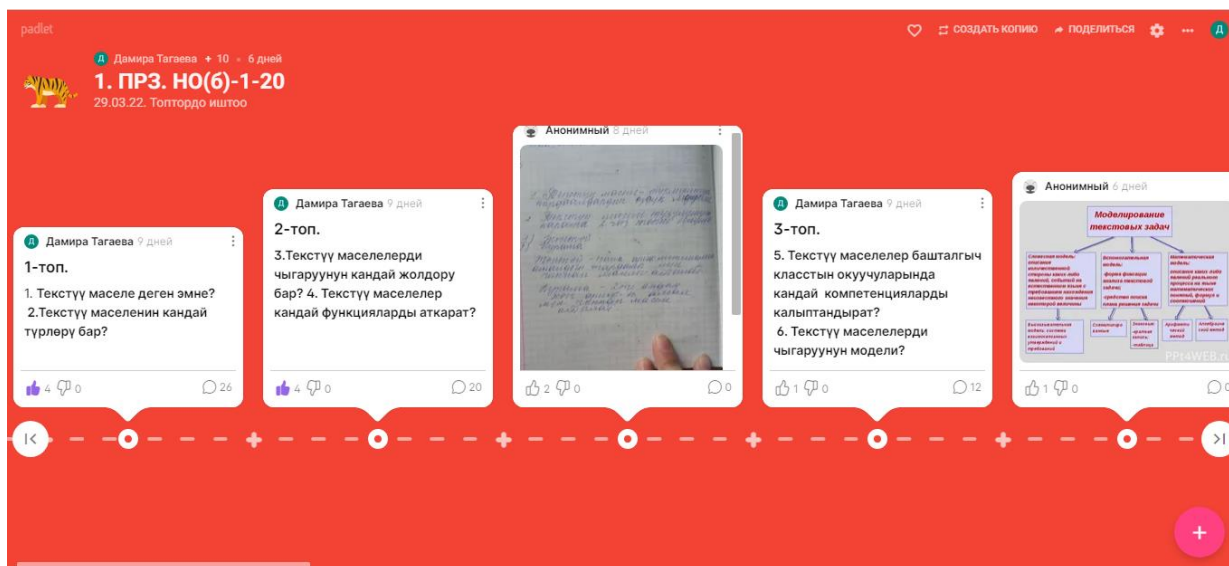
Студенттердин өтүлүп жаткан сабакка активдүүлүгүн баалоо максатында баалоонун критерийин иштеп чыгууга болот. Студенттердин баалоо боюнча пикирлерин угуу менен окутуучу иштеп чыккан критерийди экранга жайгаштырат. Биздин өтүлүп жаткан сабагыбызда Padlet сервисинде үч доска ачылган. Биринчи

доскага сабактын презентациясы, калыптануучу компетенциялар жана баалоонун критерийлери жайгаштырылды (1-сүрөт).

1-сүрөт.

Сабактын кийинки этабы өтүлгөн теманы кайталоо. Бул багытта өтүлгөн тема боюнча алты суроо коюлду. Padlet сервисиндеги экинчи доскага кайталоо үчүн суроолорго жооп берүү үчүн үч топко экиден суроо жазылган. Студенттер ссылка боюнча Padlet теги 2-доскага кирип (<https://padlet.com/dtagaeva69/mud3h1pbc7hby046>), ар бир топ тиешелүү суроолорго жоопторду ошол эле тапшырма жазылган бетке кирип комментарий катары жазууга болот [5]. Дагы бир мүмкүнчүлүгү – жоопторду өз дептерлерине, же ватманга жазып, сүрөткө тартып доскага жайгаштырып коюуга да болот (2-сүрөт).

2-сүрөт.

Студенттердин даярдануусу үчүн убакыт белгиленип, белгилүү убакыттан кийин ар бир топ өздөрүнүн жоопторун экрандан презентациялап бере алышат [2, 167-б.].

Алынган жооптор боюнча окутуучу өтүлгөн теманы жыйынтыктап, жаңы темага киришет. Бул багытта окутуучу темага мотивация берүү максатында алдын ала түзүлгөн маселелерди чыгарууну сунуштайт. Алдын ала түзүлгөн маселелер студенттердин

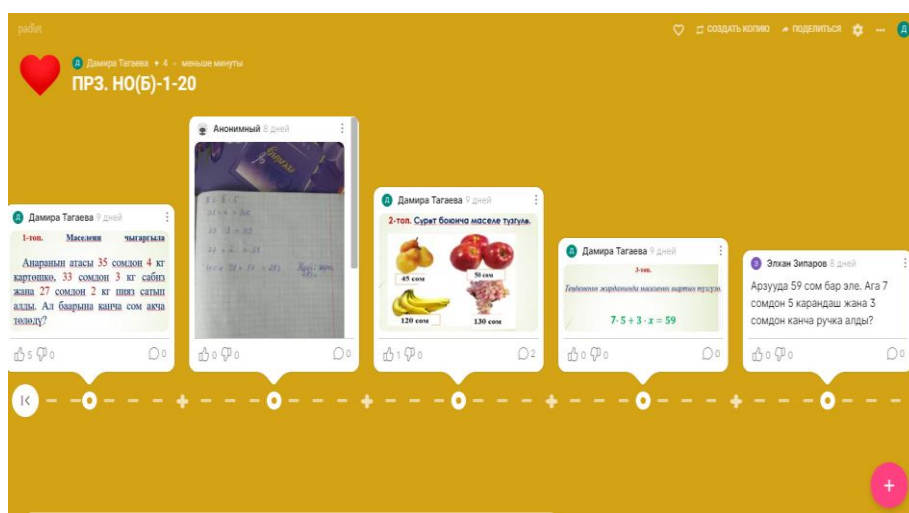
жашоосунан алынган. Маселелерди чыгаруунун бир нече ыкмаларын студенттерден суроо берүү, проблема коюу аркылуу билүүгө болот. Ал эми чыгарылган маселелердин тууралыгын ага тескери маселе түздүрүү аркылуу текшерилет.

Коюлган проблемалуу маселелерге жооп алуу менен студенттер жаңы теманы келтирип чыгарышат. Биздин темабыз башталгыч курстагы математиканы окутууда математикалык маселелерди чыгаруу боюнча «Баа, сан жана нарк чоңдуктарына карата маселе иштөө» болгондуктан, окутуучу күндөлүк турмушта кездешүүчү баа, сан жана наркка карата маселелерди сунуштаган. Ал маселелерди

чыгаруу менен баа, сан жана наркты табуунун формуласын келтирип чыгарышты. Акырында окутуучу келип чыккан формула бүгүнкү теманын формуласы экендигин белгилеп, презентациядан формулаларды көрсөттү.

Теманы бышыктоо максатында студенттерге үч топто иштөө үчүн өз алдынча иштөөгө карата тапшырмалар даярдалган сыяктуу жөнөтүлөт (<https://padlet.com/dtagaeva69/395qlszvp8eol1qo>).

Padlet сервисиндеги үчүнчү доскада үч топ үчүн үч түрдүү тапшырма жайгаштырылып коюлган (3-сүр.).

3-сүрөт.

Биринчи топ текстүү маселенин шарты боюнча чыгаруу ыкмаларын көрсөтүшөт. Экинчи топ сүрөт боюнча текстүү маселе, ал эми үчүнчү топ берилген теңдеме боюнча текстүү маселе түзүшөт. Окутуучу тарабынан жөнөтүлгөн шилтеме боюнча топтор сервисин 3-доскасына кирип, тиешелүү тапшырмаларды аткарышып, белгиленген убакыттан кийин ар топ өз жоопторун презентациялашат [3].

Студенттердин жоопторун уккандан кийин окутуучу берилген тапшырмалардын ар бирин жыйынтап, акыркы тапшырмаларды экранга коюу менен маселени оозеки аткарууну сунуштайт. Тапшырмалар боюнча, өтүлгөн тема боюнча жыйынтыктоочу суроолорго жоопторду алып, сабакта өтүлгөн теманы жыйынтыктап, тайпа үчүн ачылган классрум платформасына үй тапшырмасы коюлгандыгын белгилейт. Платформанын коду студенттерге маалым. Алар буга чейин тапшырмаларды ошол сервистен аткарып, аткарылган тапшырмаларды кайра жүктөшөт.

Сабактын аягында студенттердин билимдери бааланат. Топтун лидерлери ар бир студенттин сабактагы топтордо иштөө аракеттерине жараша комментарийленген бааларын коюшат. Окутуучу коюлган бааларга толуктоолорун билдирет.

Мындай технологияларды пайдаланып өтүлгөн сабак аркылуу студенттердин сабакка кызыгуусун арттыруу, жаңы технологиялардын эффективдүүлүгү, аларды пайдалануу ыкмаларынын жогорулашы, социалдык-коммуникациялык компетенттүүлүктүн калыптануусу, өз пикирин эркин айтуусу жана баалоонун ачык айкындуулугу кеңири байкалат.

Адабияттар:

1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 21-июлундагы №403 токтому менен бекитилген «Кыргыз Республикасынын жалпы орто билим берүүнүн Мамлекеттик стандарты». - Бишкек. - 2014.-32-б.
2. Билим берүүдөгү онлайн платформаларды колдонуу, методикалык колдонмо, Алтыбаеванын редакциясы алдында. - Ош, 2022, 223-б.
3. Бекбоев И. Билим берүүдөгү башкы маселе - педагогдун компетенттүүлүгү. - Б.: Полиграфбумресурсы, 2020. - 28-б.

4. Тагаева Д.А. Окуучуларда түйүндүү компетенттүүлүктөрдү калыптандыруунун айрым ыкмалары. КББАнын кабарлары. - 2021. - №2 (54). - 61-65-бб.
  5. Тагаева Д.А., Токтомамбетова Ж.С. Компетентностно-ориентированный подход к обучению. Бюллетень науки и практики. - 2020. - Т. 6. - №8. - С. 260-263.
-